VALTIONVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO

Kirjallinen lausunto: Hallinto- ja turvallisuusjaosto keskiviikko 24.10.2018 klo 09:00 / HE 123/2018 vp / Asiantuntijapyyntö

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY:N (NVL) LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOSTA VUODELLE 2019

Liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2019. Liitto keskittyy lausunnossaan puolustusministeriön hallinnonalan esitettyihin määrärahoihin, jotka vaikuttavat myös järjestön toimintakykyyn vastata kansalaisten turvallisuustarpeisiin.

Hallinnon alan perusteluosassa todetaan heti aluksi, että turvallisuusympäristö on muuttunut oleellisesti ja turvallisuustilanteen kehitys on ollut vaikeasti ennakoitavissa ja nopeaa. Toimintaympäristön muutos ja viimeaikaiset tapahtumat vaikuttavat myös kansalaisten kokemukseen turvallisuudesta ja haluun saada tietoa turvallisuus-ja varautumisasioista. Puolustushallinnon on asetettu yhdeksi yhteiskunnalliseksi vaikuttavuustavoitteeksi turvallinen yhteiskunta. Yhteiskunnan turvallisuus rakentuu yksilöiden kokemuksen ja toimintakyvyn kautta, jota Naisten Valmiusliitto ry haluaa olla omalla koulutustoiminnallaan edistämässä ja tukemassa.

Naisten vapaaehtoinen varautumis- ja turvallisuuskoulutus

Naisten Valmiusliitto ry järjestää suomalaisille naisille vuosittain valtakunnallisia NASTA- ja PikkuNASTA-valmiusharjoituksia, joihin tulijoita on enemmän kuin voidaan ottaa. Tänä vuonna kurssilaisia on koulutettu pelkästään isoissa harjoituksissa yhteensä noin 900 naista (2473vrk) ja luvusta puuttuu kokonaan pienet alueelliset kurssit. Viime vuonna koulutusvuorokausia syntyi yhteensä 2736. Näiden koulutusten lisäksi liiton jäsenjärjestöillä on aktiviista kokonaisturvallisuuskoulutusta tarjolla omille jäsenilleen. Naisten kiinnostus turvallisuusasioihin näkyy osallistumisaktiivisuutena sekä varautumis- ja turvallisuuskoulutukseen että osallistumisena vapaaehtoiseen varusmiespalvelukseen. Osa vapaaehtoisten asepalveluksen suorittaneista naisista toimii myös liiton koulutuksissa johtajina ja kouluttajina, mutta pääosa toimijoista on liiton jäsenjärjestöistä.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen

Liiton saama vuosittainen valtion tuki on vuodessa yhteensä 32 000 euroa, mikä on kokonaisbudjetista noin 19 %. Kaikki muu Naisten Valmiusliiton rahoitus haetaan erilaisilta säätiöiltä. Liiton kannalta olisi tärkeää, että toimintamääräraha palautettaisiin järjestöjen osalta vuoden 2015 tasolle, sillä vuonna 2016 toimintamäärahoja leikattiin 15%. Maanpuolustusjärjestöjen toiminta ja merkitys viranomaisten tukena on selvästi tunnistettu ja tunnustettu kriisi- ja poikkeusoloissa (YTS 2017). Järjestöjen rooli viranomaisten tukena voi olla pre-, action tai post-vaiheen toiminnassa. Järjestöt pystyvät välittämään myös aktiivisesti turvallisuuden tilannekuvaa omien viestintäkanavien kautta. Vapaaehtoisten joukko tarvitsee kuitenkin palkatun henkilöstön tukea toimiakseen johdetusti ja tavoitteellisesti.

Liitto tekee vahvaa yhteistyötä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa, jonka toimintaresurssit ovat merkityksellisiä myös Naisten Valmiusliiton kannalta. Liitto järjestää varautumis-ja turvallisuuskurssit Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kursseina, mutta ei saa toimintaansa

taloudellista tukea MPK:lta. Liitto tukeutuu koulutusten järjestämisessä MPK:n tietohallintojärjestelmiin ja hyödynnämme toistemme osaamisverkostoja, jolloin myös NVL:n organisaatio kouluttautuu MPK:n kursseilla. Naisten Valmiusliitto ry vastaa kuitenkin omien koulutuksien järjestämisestä ja on pitkään tehnyt kehittämistyötä varautumis-ja turvallisuuskoulutuksen parissa, joista esimerkkinä ovat perinteiset huollon kurssit, mutta myös uusimpana informaatiovaikuttamisen, selviytyminen sähköttä ja toiminta väkivaltaisessa ääritilanteessa- kurssit. Liitto on aktiivisesti mukana myös MPK:n varautumisen - ja naisten koulutuksen kehittämistyöryhmissä sekä MPK:n valiokunnissa.

Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan kehittäminen (50. sivu 276) jakautuu kolmeen osaan talousarvioesityksessä: Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen, MPK:lle myönnettävään valtionavustukseen sillä laissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin menoihin ja kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin. Naisten Valmiusliiton toimintaan vaikuttaa erityisesti Laki vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä, ja kuinka lain uudistamisessa huomioidaan naisten koulutus MPKn julkisoikeudellisena tehtävänä. Liiton toiminnalle on erittäin merkityksellistä, että naisten tavoitteellinen varautumis- ja turvallisuuskoulutus määritellään MPK:n julkisoikeudelliseksi tehtäväksi, jolloin MPK:n toimintamäärärahoja voidaan käyttää myös naisten koulutukseen. Ensi vuoden puolustushallinnonalan talousarviossa MPK:n toiminnalliset ja tuottavuuden painopisteet on nyt kuvattu sotilaallisen koulutuksen kautta.

Tasa-arvo:

Erityistä huomiota liitto haluaa kiinnittää myös sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja pitää hyvänä, että tämä asia on nostettu esille myös talousarvioesityksen tekstiosuudessa. Seksuaaliseen häirintään ja syrjintää tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta naisten vapaaehtoinen asepalvelus toimii edelleen houkuttelevana koulutuksena ja arvostettuna saavutuksena. Myös naisten osuuden kasvattaminen kriisihallintatehtävissä on positiivinen suuntaus ja omalta osaltaan edistämässä naisten osallistumismahdollisuuksia puolustushallinnon tehtäviin.

Viime aikaiset kriiseissä vaikuttamisen keinot ovat olleet taloudellisia, poliittisia ja sotilaallisia, mutta painostusta on tehty myös informaatiovaikuttamisen ja perinteisen sotilaallisen voimankäytönkeinoin. Tämä asettaa vaatimuksia ajanmukaiselle tilannekuvalle, ennakoinnille ja varautumiselle. Tätä perustelua vasten tarkasteltuna tarvitsemme laaja-alaista näkemystä siitä, kuinka yhteiskunnan turvallisuus rakentuu.

Yhteenvetona:

Naisten Valmiusliitto tukee omalla lausunnollaan MPK:n valtionavun korottamista, mutta kantaa erityistä huolta maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemisesta, mikä vaikuttaa suoraan Naisten Valmiusliiton toimintakykyyn kehittää ja järjestää naisten valmiuskoulutusta ja tehdä vaikuttamistyötä kansalaisten parissa. Suomen puolustuksen kivijalka on sotilaallinen maanpuolustus, jonka resursseista tulee huolehtia, mutta samaan aikaan on entistä tärkeämpi vaikuttaa kansalaisten maanpuolustustahtoon ja kykyyn toimia erilaisissa kriisitilanteissa ja poikkeusolossa.

Naisten Valmiusliiton lausunnosta lisätietoja antaa pääsihteeri Kaarina Suhonen, kaarina.suhonen@naistenvalmiusliitto.fi, puh. 040 5611655.

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY

Anne Holmlund
Puheenjohtaja

Kaarina Suhonen
Pääsihteeri